

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

23 ביולי 2014

886

כ"ה בתמוז התשע"ד

עמוד

הצעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014 .. 916

הצעת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014

1. תיקון שם החוק בחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996¹ (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בללי בשנת 1996 פורסם חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפונדקאות). באותה העת תופעת ההתקשרות בהסכמים לנשיאת עוברים (להלן – פונדקאות) עדיין היתה תופעה חדשה יחסית שלא הוסדרה ברוב מדינות העולם. המחוקק בישראל סבר אז כי יש לאפשר פונדקאות לקבוצה מצומצמת – איש ואישה שהם בני זוג, אשר נמנעה מהם האפשרות להביא ילדים לעולם עקב ליקוי פיזיולוגי שמונע מהאישה לשאת היריון או כאשר מחמת ההיריון נשקפה סכנה לחיי האישה.

ביום י"א בסיוון התשס"ו (7 ביוני 2010) מינה המנהל הכללי של משרד הבריאות ד"ר פרופ' רוני גמזו, ועדה ציבורית לבחינת הסדרה חקיקתית של נושא הפיריון וההולדה בישראל, בראשות פרופ' שלמה מור יוסף (להלן – ועדת מור יוסף). בין השאר, הוטל על ועדת מור יוסף לבחון את ההסדרים הקיימים בתחום הפונדקאות. הוועדה נדרשה לשאלה אם יש מקום להרחיב את מעגל הזכאים להתקשר בהסכם לנשיאת עוברים גם לאישה בלא בן זוג ולגבר בלא בת זוג.

ועדת מור יוסף המליצה כי דרכי ביצוע פונדקאות מחוץ לישראל יוסדרו בחקיקה, על ידי יצירת מסלול ובו ערובות, גם אם לא מלאות, לכך שיישמרו זכויותיהן של האימהות הנושאות ולכך שאזרחי ישראל יבצעו את ההליך במדינות שבהן הדין החל אינו אוסר על קיומו. לשם כך, הומלץ על הקמת ועדה בין-משרדית אשר תכיר במרפאות בחו"ל לשם ביצוע הליך כאמור, בהתבסס על בדיקת מסמכים הנוגעים לצד הרפואי, בהתייחס לנושא קבלת ההסכמה מרדת של האימהות הנושאות להליך הפונדקאות והתנאים הניתנים להם על פי ההסכמים ולאחר בדיקה כי הדין הזר אינו אוסר על ביצוע פונדקאות באותה מדינה.

הוועדה הגישה את המלצותיה במאי 2012.

ביצוע פונדקאות במסגרת המסלול שיוסדר כאמור, יזכה בהקלות בדרישות להכרה בהורות לילד שיוולד כתוצאה מההליך ולכניסתו לישראל.

לגבי פונדקאות בישראל, הכירה הוועדה בכמיהתם של נשים בלא בני זוג ושל גברים בלא בנות זוג להביא ילדים לעולם ובכך שהפונדקאות עשויה להיות פתרון בעבורם, ואולם הוועדה סברה לגבי גברים בלא בנות זוג, כי אין לאפשר לקבוצה זו לבצע פונדקאות תמורת תשלום אלא באופן אלטרואיסטי בלבד, משום שבשונה מנשים וזוגות הטרוסקסואלים, בעבור גבר בלא בת זוג, פונדקאות מהווה פתרון מרכזי ואפילו ראשון להבאת ילדים לעולם ומכך עולה חשש שהדבר יבוא בהכרח על חשבונן של הנשים הלוקות בבעיה רפואית אשר החוק ביקש לתת להן מענה לכתחילה.

דעת המיעוט בוועדת מור יוסף סברה כי חוק הפונדקאות יתוקן כך שלא תותר פונדקאות תמורת תשלום כלל.

בעקבות הגשת דוח ועדת מור יוסף מונה ביוני 2012 צוות לבחינת דרכי היישום של המלצות ועדת מור יוסף. ביולי 2013 הגיש הצוות את מסקנותיו למנהל הכללי של משרד הבריאות ולשרת הבריאות.

נוסף על כך, המליצה ועדת מור יוסף על הרחבת מעגל הנשים אשר יוכלו לשמש אימהות נושאות (פונדקאיות); על הגבלת מספר העממים שהורים מיועדים המתקשרים עם אם נושאת בהסכם לנשיאת עוברים לשם הולדת ילד יוכלו להתקשר בהסכם לנשיאת עוברים, והמלצות נוספות שמטרתן להגן על האם הנושאת כגון מספר ההליכים שבהאמישה תוכל לשמש כאם נושאת.

לאחר בחינת ההמלצות האמורות הוחלט כי יש להרחיב את מעגל הזכאים לביצוע פונדקאות בישראל באופן שוויוני, כך שגם נשים בלא בן זוג וגברים בלא בת זוג יוכלו לבצע את ההליך בישראל בתשלום, כפי שאפשרות זו נתונה להורים מיועדים שהם איש ואישה שהם בני זוג.

הצעת חוק זו נועדה להרחיב באופן שוויוני את מעגל הזכאים לביצוע פונדקאות כאמור, להרחיב את מעגל האימהות הנושאות ולהסדיר את האפשרות לביצוע פונדקאות מחוץ לישראל באופן עצמאי או באמצעות חברות תיווך שיוכרו על ידי שרי הבריאות והמשפטים (להלן – השרים). לשם כך מוצע להקים ועדה מייעצת שתפקידה לייעץ לשרים בנוגע לחברות התיווך ולאשר

לצד הפונדקאות בישראל על פי חוק הפונדקאות, התפתחה בשנים האחרונות תופעה של ישראלים הנוסעים

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 176; התשע"א, עמ' 84.

2. בכותרת פרק א' לחוק העיקרי, בסופה יבוא "וייחוד הוראות החוק". תיקון כותרת פרק א'
3. בסעיף 1 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 1

(1) במקום ההגדרה "הורים מיועדים" יבוא:

"הורים מיועדים" – הורים מיועדים שהם בני זוג וכן הורה מיועד יחיד;
"הורים מיועדים שהם בני זוג" – איש ואישה שהם בני זוג, תושבי ישראל,
המתקשרים יחד עם אם נושאת לשם הולדת ילד;
"הורה מיועד יחיד" – איש או אישה, תושבי ישראל, המתקשרים עם אם נושאת
לשם הולדת ילד;

"הליך לנשיאת עוברים" – כל הפעולות הכרוכות בהתקשרות בהסכם לנשיאת
עוברים בישראל או בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, ובביצוע
ההסכם כאמור;

(2) אחרי ההגדרה "הסכם לנשיאת עוברים" יבוא:

"הסכם לנשיאת עוברים בישראל" – הסכם לנשיאת עוברים שלפיו השתלת
הביצית המופרית באם הנושאת תיעשה בישראל;
"הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל" – הסכם לנשיאת עוברים שלפיו השתלת
הביצית המופרית באם הנושאת תיעשה מחוץ לישראל;
"חוק תרומת ביציות" – חוק תרומת ביציות, התש"ע-2010²;

ד ב ר י ה ס ב ר

שבמסגרתם ועדת האישורים כהגדרתה בחוק הפונדקאות
בודקת ומאשרת כל הסכם בין הורים מיועדים לאם נושאת.
לפי המוצע, יוסדרו בחוק גם הליכים לנשיאת עוברים
המבוצעים מחוץ לישראל. הסכם לנשיאת עוברים מחוץ
לישראל שיעשה באמצעות חברת תיווך, לא ייבדק באופן
פרטני על ידי ועדת האישורים. בנוסף, החוק יעסוק גם
בהכרה בחברות תיווך, אישור מרפאות מחוץ לישראל,
הקמת ועדה מייעצת לשרים ועוד.

לאור הרחבת העניינים המוסדרים בחוק הפונדקאות
כאמור, מוצע למחוק את המילים "(אישור הסכם ומעמד
היילוד)" משם החוק.

סעיפים מוצע לייחד את מכלול הפעולות הכרוכות
2 ו-4 בהתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים בישראל
או בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל,
להסדרים הקבועים בחוק הפונדקאות.

סעיף 3 על פי הגדרת המונח "הורים מיועדים" בחוק
הפונדקאות, הורים מיועדים הם איש ואישה
שהם בני זוג בלבד. מוצע להרחיב את ההגדרה כך שתחול
גם לגבי הורה מיועד יחיד, היינו איש בלא בת זוג או אישה
בלא בן זוג המעוניינים להתקשר עם אם נושאת בהסכם
לנשיאת עוברים.

עוד מוצע ליצור אבחנה בין "הסכם לנשיאת עוברים
בישראל", המוגדר כהסכם לנשיאת עוברים כהגדרתו בחוק
שלפיו השתלת הביצית המופרית באם הנושאת תיעשה
בישראל, לבין "הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל"

מרפאות מחוץ לישראל אשר במסגרתן נעשה הליך
פונדקאות לתושבי ישראל בחו"ל (להלן – ועדה מייעצת),
והכול במטרה להגן על זכויות הצדדים להסכם לנשיאת
עוברים, על שלומם ובריאותם ועל טובת הילד שיוולד.

השפעת החוק המוצע על זכויות ולדים

החוק המוצע כולל הוספת תנאים שעל ועדת
האישורים לבדוק בטרם מתן אישור להורים מיועדים
להתקשר בהסכם לנשיאת עוברים, בישראל ומחוץ
לישראל. תנאים אלה נועדו, בין השאר, להגן על טובת
הילד שיוולד כתוצאה מביצוע ההסכם. כך למשל, מוצע
כי ועדת האישורים תבדוק אם המבקשים להיות הורים
מיועדים הורשעו בעבירת אלימות או מין או סחר בבני
אדם, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש
של ממש לפגיעה משמעותית בטובת הילד שיוולד. כמו
כן מוצע להגביל את הגיל המרבי של ההורים המיועדים
כך שלפחות לאחד מהם טרם מלאו 54 שנים. גיל זה משקף,
בין השאר, את השמירה על טובת הילד שיוולד.

לגבי ביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, מוצע
כי ייבדק בטרם מתן אישור לביצוע ההליך שעל פי הדין החל
במדינה שבה מתבקש ביצוע ההליך ניתן לנתק את הקשר
ההורי בין האם הנושאת לבין הילד שנולד כתוצאה מההליך
ולהכיר בו כילדם של ההורים המיועדים לכל דבר ועניין, וכן
יהיה ניתן להוציא את הילד מאותה מדינה.

סעיף 1 החוק כנוסחו היום מסדיר, כאמור, רק הליכים
לנשיאת עוברים המתקיימים בישראל,

² ס"ח התש"ע, עמ' 520; התשע"א, עמ' 86.

- (3) בהגדרה "קרובת משפחה", במקום "דודה ובת-דוד או בת-דודה" יבוא "ודודה";
- (4) בהגדרה "בית משפט", הסיפה החל במילים "ועד לכינונו" – תימחק;
- (5) אחרי ההגדרה "בית משפט" יבוא:

"תושב ישראל" – אזרח ישראלי או בעל רישיון לישיבת קבע, המתגורר בישראל לפחות שלוש שנים מתוך חמש השנים שקדמו להגשת הבקשה או לפחות שנים עשר חודשים מתוך שמונה עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה; לעניין זה, "הבקשה" – בקשה לאישור הסכם לנשיאת עוברים בישראל לפי הוראות סעיף 4 או בקשה לקבלת אישור התאמה לביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל לפי הוראות סעיף 17, לפי העניין.

4. הוספת סעיף 1א
- אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:
- "ייחוד הוראות 1א. לא יתקיים הליך לנשיאת עוברים, אלא לפי הוראות חוק זה."
5. תיקון כותרת פרק ב'
- בכותרת פרק ב', בסופה יבוא "בישראל";
6. בסיפוי 2 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "בישראל";
- (2) ברישה, במקום "השתלת ביצית מופרית" יבוא "השתלה בישראל של ביצית מופרית";
- (3) בפסקה (1), במקום האמור בה יבוא "נערך הסכם לנשיאת עוברים בישראל, בכתב, וההסכם אושר בידי ועדת האישורים בהתאם להוראות פרק זה";
- (4) פסקה (2) – תימחק;
- (5) בפסקה (3) –
- (א) ברישה, במקום "האם הנושאת" יבוא "מתקיימים לגבי האם הנושאת כל אלה";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 6 סעיף 2 לחוק הפונדקאות קובע תנאים לאישור הסכם לנשיאת עוברים הנוגעים לצדדים להסכם.

מוצע לקבוע תנאים נוספים הנוגעים לאם הנושאת, ובהם: כי הרתה וילדה בעבר והילד שילדה לא ניטל מחוקתה; וכי יוגבלו מספר הפעמים שאישה תוכל להיות אם נושאת. כמו כן מוצע לקבוע גיל מועדי ומרבי לאימהות נושאות ולהורים מיועדים.

לגבי ההורים המיועדים, מוצע כי הם יהיו זכאים לביצוע ההליך רק אם אין להם יותר מילד אחד משותף – במקרה שהם בני זוג, ולגבי הורה מיועד יחיד, היינו איש בלא בת זוג או אישה בלא בן זוג – התנאי הוא שאין להם יותר מילד גנטי אחד או ילד שהוכר כילדם באמצעות צו הורות. בנוסף, מוצע כי במסגרת ההליך יהיה ניתן לעשות שימוש בתרומת זרע או ביצית אך לא בשניהם יחד, כדי לשמור על העיקרון של קשר גנטי בין אחד מההורים המיועדים לפחות, לבין הילד שיוולד כתוצאה מההליך.

שלפיו השתלת הביצית המופרית באם הנושאת תיעשה מחוץ לישראל. כמו כן מוצע להגדיר "הליך לנשיאת עוברים" ככל הפעולות הכרוכות בהתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים בישראל או בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

מוצע גם לתקן את ההגדרה "קרובת משפחה", באופן שבת-דוד או בת-דודה לא ייחשבו כקרובות משפחה ויוכלו להיות אימהות נושאות להורים מיועדים.

עוד מוצע להוסיף הגדרה למונח "תושב ישראל", בהתאם להגדרה הקיימת בחוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981.

סעיפים חוק הפונדקאות בנוסחו כיום לא עוסק 5, 12, 13, בהליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל. 15 ו-16 כדי להבחין בין הוראות חוק הפונדקאות בעניין הליכים לנשיאת עוברים שמקורם בהסכם לנשיאת עוברים בישראל להוראות החוק בעניין הליכים לנשיאת עוברים שמקורם בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, מוצע לבצע התאמות בכמה סעיפים קיימים בפרקים ב' ו-ג' ולייחרם להליכים שיסודם בהסכם לנשיאת עוברים בישראל.

(ב) פסקת משנה (א) – תימחק;

(ג) לפני פסקת משנה (ב) יבוא:

”(א1) היא הרתה וילדה בעבר, והילד שילדה לא הוצא ממשמורתה; לעניין זה לא יראו מסירת ילד על ידי אם נושאת לידי הורים מיועדים בהתאם להוראות חוק זה, כהוצאת הילד ממשמורתה;”;

(ד) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

”(ג) היא תושבת ישראל;”

(ד) בעת החתימה על ההסכם לנשיאת עוברים בישראל מלאו לה 22 שנים וטרם מלאו לה 38 שנים;

(ה) היא שימשה אם נושאת פעמיים לכל היותר וילדה ילד אחד בלבד;”

(6) במקום פסקה (4) יבוא:

”(4) הביצית שבה נעשה שימוש במסגרת ביצוע ההסכם אינה של האם הנושאת;”

(א4) הזרע או הביצית המשמשים להפריה חוץ-גופית במסגרת ביצוע ההסכם הם של אחד מן ההורים המיועדים או של שניהם, ולעניין הורה מיועד יחיד – הזרע או הביצית, לפי העניין, הם שלו;”

(7) אחרי פסקה (5) יבוא:

”(6) ההורים המיועדים הם בגירים, ולפחות לאחד מהם טרם מלאו 54 שנים בעת החתימה על ההסכם לנשיאת עוברים בישראל; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהאמור בסעיף 11 לחוק תרומת ביציות;”

(7) לגבי הורים מיועדים שהם בני זוג – אין להם יותר מילד אחד משותף, ולגבי הורה מיועד יחיד – אין לו יותר מילד גנטי אחד או מילד אחד שהוא הוכר כהורה באמצעות צו הורות; לעניין זה, ”ילד” – בין אם נולד לאם נושאת כתוצאה מביצוע ההסכם לנשיאת עוברים ובין אם לאו.”

7. בסעיף 3 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 3

(1) בסעיף קטן (ב), במקום ”שר העבודה והרווחה” יבוא ”שר הרווחה והשירותים החברתיים” ובסופו יבוא ”ולפחות אחד מבין חבריה, יהיה עובד המדינה”;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג) תקופת כהונתם של חברי ועדת האישרים תהיה ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותם לתקופת כהונה אחת נוספת.”

8. בסעיף 4(א) לחוק העיקרי – תיקון סעיף 4

(1) ברישה, אחרי ”לנשיאת עוברים” יבוא ”בישראל”;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 8 בסעיף 4 לחוק הפונדקאות מפורטים המסמכים המוגשים במסגרת בקשה לאישור הסכם לנשיאת עוברים בישראל. בהתאם להמלצות ועדת מור יוסף בדבר הפרדה בין הצוות המטפל בהורים המיועדים לצוות המטפל באם הנושאת, מוצע כי ההורים

סעיף 7 סעיף 3 לחוק הפונדקאות עוסק בוועדת האישרים. מוצע כי לפחות אחד מחברי ועדת האישרים יהיה עובד המדינה וכן לקבוע את תקופת כהונתם של חברי ועדת האישרים.

(2) בפסקה (1), בסופה יבוא "בישראל";

(3) בפסקה (3), במקום האמור בה יבוא "חוות דעת רפואית של רופא מטעמה של האם הנושאת שהוא בעל תואר מומחה ביילוד וגיניקולוגיה, בדבר התאמתה להליך לנשיאת עוברים, וכן חוות דעת רפואית של רופא מומחה אחר בדבר התאמתם של ההורים המיועדים להליך כאמור";

(4) בפסקה (4), במקום האמור בה יבוא "הערכה פסיכולוגית מטעמה של האם הנושאת בדבר התאמתה להליך לנשיאת עוברים וכן הערכה פסיכולוגית של פסיכולוג אחר בדבר התאמתם של ההורים המיועדים להליך כאמור";

(5) בפסקה (6), אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל";

(6) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) טופס ויתור על סודיות רפואית של כל אחד מהצדדים;

(8) הסכמת ההורים המיועדים לקבלת מידע מהמרשם הפלילי";

9. בסעיף 5 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 5

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל";

(ב) בפסקה (1), אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל";

(ג) בפסקה (2), במקום "או בשלום הילד שיוולד" יבוא "וכן נקבע בהסכם לנשיאת עוברים בישראל כי ייעשו שלושה ניסיונות, לכל היותר, להשתלת הביציות המופרות באם הנושאת";

(ד) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) לא קיים חשש לפגיעה בטובת הילד שיוולד";

(ה) בפסקה (3), אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל";

(ו) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) ההורים המיועדים לא הורשעו, בישראל או מחוץ לישראל, בעבירת אלימות או מין או סחר בבני אדם, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש של ממש לפגיעה משמעותית בטובת הילד שיוולד; תלוי ועומד נגד מי מההורים המיועדים תיק פלילי בחשד לביצוע עבירה כאמור, רשאית ועדת האישורים לדחות את החלטתה לפי סעיף זה עד לסיום ההליך הפלילי נגדו;

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרה שבו האם הנושאת היא נשואה, יוסבר לבן זוגה מהן ההשלכות של ההליך והסיכונים הכרוכים בביצועו. כדי למנוע הגשת בקשות חוזרות ונשנות בידי הורים מיועדים שלא נמצאו מתאימים לביצוע ההליך בשל אי-קיום תנאי מהתנאים הנדרשים, מוצע כי אם הוועדה דחתה בקשה לאישור הסכם בשל אי-קיומו של תנאי הנוגע להורים המיועדים, ולא השתנו העובדות שהביאו לדחיית הבקשה, הוועדה לא תדון בבקשה נוספת של אותם הורים מיועדים, אלא בחלוף שנתיים ממועד דחיית הבקשה.

המיועדים והאם הנושאת יגישו לוועדת האישורים, בנפרד, כל אחד מטעמו, חוות דעת רפואית והערכה פסיכולוגית שיינתנו על ידי רופאים ופסיכולוגים שונים.

סעיף 9 מוצע להוסיף כמה תנאים לרשימת התנאים לאישור הסכם לנשיאת עוברים המנויים בסעיף 5 לחוק הפונדקאות: כי לא קיים חשש לפגיעה בבריאות האם הנושאת או בטובת הילד שיוולד; כי ההורים המיועדים לא הורשעו בעבירות המפורטות בסעיף והמעלות חשש של ממש לפגיעה משמעותית בטובת הילד שיוולד, וכי

(5) היתה האם הנושאת נשואה – הוסברו לכן זוגה, בשפה המובנת לו, השלכות ההליך לנשיאת עוברים והסיכונים הכרוכים בביצועו; בן זוגה של האם הנושאת רשאי להביע את עמדתו לפני ועדת האישורים והיא תובא לפני ההורים המיועדים בטרם מתן אישור הוועדה להסכם לנשיאת עוברים בישראל”;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאית ועדת האישורים, במקרים מיוחדים, לאשר הסכם לנשיאת עוברים בישראל או לאשרו בתנאים, לאחר ששקלה את האמור באותו סעיף קטן, אף אם לא התקיים בהורים המיועדים התנאי לגבי הגיל המרבי האמור בסעיף 2(6);”;

(3) בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), אחרי “לנשיאת עוברים” יבוא “בישראל”;

(4) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ד) דחתה ועדת האישורים בקשה לאישור הסכם לנשיאת עוברים בישראל, תנמק בכתב את החלטתה.

(ה) דחתה ועדת האישורים בקשה לאישור הסכם לנשיאת עוברים בישראל בשל תנאי הנוגע להורים המיועדים, לא תדון ועדת האישורים בבקשה נוספת שהוגשה בידי אותם הורים מיועדים אלא לאחר שחלפו שנתיים לפחות ממועד דחיית הבקשה, אלא אם כן חל שינוי מהותי בעובדות, בנסיבות או בתנאים שהיוו בסיס להחלטת הוועדה כאמור.”

תיקון סעיף 6

10. בסעיף 6 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן “(א)” ובו, בסופו יבוא “ובלבד שסך כל התשלומים לפי סעיף זה לא יעלה על 160,000 שקלים חדשים”;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) על הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) יחולו הוראות הצמדה אלה:

(1) הסכום האמור יתעדכן ב־1 בינואר של כל שנה (בסעיף קטן זה – יום השינוי) לפי שיעור השינוי במדד החדש לעומת המדד היסודי;

(2) סכום שעודכן כאמור יעוגל לשקל החדש השלם הקרוב;

(3) עדכון הסכום כאמור בפסקה (1) ייעשה על בסיס הסכום שנקבע ליום השינוי הקודם, לפני שעוגל כאמור בפסקה (2);

(4) המנהל הכללי של משרד הבריאות יפרסם, בהודעה ברשומות, את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) כפי שהתעדכן לפי סעיף קטן זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

באופן שמצד אחד יאפשר רק לבעלי אמצעים לבצעו ומצד שני יהווה גורם לחץ משמעותי לנשים לשמש אימהות נושאות מסיבות כלכליות. לאור האמור מוצע לתקן את סעיף 6 לחוק הפונדקאות ולהגביל את גובה התשלום המרבי לאימהות נושאות 160,000 שקלים חדשים. הסכום האמור יעודכן מדי שנה בשנה. כמו כן מוצע לאסור על תמורה בעד ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מלבד התשלומים הקבועים בהסכם שאושר על ידי הוועדה המייעצת.

סעיף 10 חוק הפונדקאות כנוסחו היום אינו מגביל את סכום התשלום המרבי הניתן לאם נושאת בעבור כיסוי ההוצאות הכרוכות בביצוע הסכם לנשיאת עוברים ואת גובה הפיצוי שניתן לקבוע בעבורה בהסכם כאמור. בשל הרחבת מעגל הזכאים לביצוע ההליך, עלה החשש כי כתוצאה מהביקוש לאימהות נושאות הצפוי לגדול אל מול היצע האימהות הנושאות המוגבל, יאמירו הסכומים המשולמים במסגרת הסכמים לנשיאת עוברים בישראל,

(5) בסעיף קטן זה –

”מדד” – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

”המדד החדש” – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי;

”המדד היסודי” – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי הקודם,

ולעניין יום השינוי הראשון שלאחר תחילתו של חוק הסכמים

לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון מס' ...).

התשע”ד–2014 – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תחילתו.

(ג) צד להסכם לנשיאת עוברים בישראל או המבקש להיות צד להסכם כאמור,

או מי מטעמם, לא יקבל ולא ייתן, בעד ביצוע ההסכם כאמור, תמורה, בכסף או

בשווה כסף, למעט תשלומים שאושרו בידי ועדת האישורים לפי סעיף זה.”

11. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

7. ”התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים בישראל וביצועו (א) לא יתקשר אדם בהסכם לנשיאת עוברים בישראל ולא יבצעו, אלא אם כן ההסכם אושר בידי ועדת האישורים לפי הוראות סעיף 5 ובהתאם לתנאי האישור.

(ב) לא יבצע אדם הפריה חוץ-גופית לצורך השתלת ביצית

מופריית באם נושאת בישראל ולא יבצע אדם השתלת ביצית

מופריית באם נושאת בישראל, אלא במחלקה מוכרת ועל פי

הסכם לנשיאת עוברים בישראל שאושר בידי אישור ועדת

האישורים לפי הוראות סעיף 5 ובהתאם לתנאי האישור.”

12. כותרת פרק ג' לחוק העיקרי, בסופה יבוא ”שנולד כתוצאה מביצוע הסכם לנשיאת עוברים בישראל”.

13. בסעיף 8 לחוק העיקרי, אחרי ”הסכם לנשיאת עוברים” יבוא ”בישראל”.

14. בסעיף 11 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום ”תוגש בקשה על ידי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים

לנשיאת עוברים” יבוא ”רשאי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים להגיש

בקשה לצו כאמור”;

ד ב ר י ה ס ב ר

רואה צורך בכך, כתנאי למתן צו הורות להורים מיועדים. קבלת תסקיר עובד סוציאלי כאמור, לא תהווה תנאי הכרחי למתן צו ההורות, למעט במקרים שבהם הודיע עובד סוציאלי לבית המשפט כי קיים חשש לפגיעה בטובת הילד שייולד. במקרים אלה יהיה חייב בית המשפט לקבל תסקיר עובד סוציאלי בטרם הכרעה בבקשה. כמו כן, מוצע לאפשר לבית המשפט לתת צו הורות לצד בהסכם שאינו ההורה הגנטי ובלבד שפנה יחד עם ההורה המיועד לבית המשפט וקיבל את אישור ועדת האישורים, בטרם נחתם ההסכם נשיאת העוברים, כי הוא מתאים לביצוע ההליך מבחינה רפואית ופסיכולוגית, כי הוא נכנס להליך מרצונו החופשי וכי הוא לא הורשע בישראל בעבירות המפורטות בסעיף 4(4) לחוק הפונדקאות.

11 סעיף 7 לחוק הפונדקאות עוסק בביצוע הסכם לנשיאת עוברים ומתייחס רק להפריית ביצית והשתלתה באם נושאת. מוצע כי התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים בישראל, ביצוע הפריה חוץ-גופית, השתלת ביציות באם נושאת וקבלת תמורה או מתן תמורה במסגרת ביצוע הסכם לנשיאת עוברים, יבוצעו רק בהתאם להסדרים הקבועים בחוק, זאת במטרה להבטיח כי ההסדרים הקבועים בחוק, שמטרתם להעניק הגנה מרבית על האינטרסים של כלל הגורמים המעורבים בהליך, יישמרו.

14 סעיף על פי סעיף 11 לחוק הפונדקאות בית המשפט חייב לקבל תסקיר עובד סוציאלי כתנאי למתן צו הורות. מוצע כי בית המשפט יהיה רשאי לדרוש תסקיר עובד סוציאלי להבטחת טובת הילד במקרים שבהם הוא

(2) בסעיף קטן (ב), במקום האמור בו יבוא "נוכח בית המשפט כי הילד אשר בעניינו הוגשה בקשה למתן צו הורות לפי סעיף קטן (א) נולד כתוצאה מביצוע הסכם לנשיאת עוברים בישראל שנעשה בהתאם להוראות חוק זה, ייתן בית המשפט צו הורות להורים המיועדים; ואולם אם ראה עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, לפני מתן צו הורות לפי סעיף קטן (א), כי קיים חשש לפגיעה בטובתו של הילד אשר בעניינו הוגשה בקשה למתן צו הורות או שנודע לעובד סוציאלי כאמור כי האם הנושאת מתכוונת להגיש בקשה לפי סעיף 13, יודיע על כך לבית המשפט ובית המשפט לא יכריע בבקשה אלא לאחר קבלת תסקיר עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"ג) בית המשפט רשאי לדרוש קבלת תסקיר כאמור בסעיף קטן (ב) בכל מקום שבו ראה צורך בכך.

(ד) בית המשפט רשאי לתת צו הורות גם למי שפנה בבקשה למתן צו כאמור יחד עם הורה מיועד יחיד, בהתאם להוראות סעיף קטן (א), ובלבד שניתן לפונה כאמור אישור מאת ועדת האישרים כי מתקיימים לגביו התנאים הנדרשים מהורה מיועד לפי סעיפים 2(6), 4(3) עד 5(5) ו-5(א)1, (3) ו-4(4) לפני מתן האישר להסכם לנשיאת עוברים בישראל שבעניינו מתבקש מתן צו ההורות".

15. בסעיף 13 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 13
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל";
- (2) בסעיף קטן (ג), אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל".
16. בסעיף 15 לחוק העיקרי, אחרי "לנשיאת עוברים" יבוא "בישראל".
17. סעיף 17 לחוק העיקרי – בטל.
18. אחרי פרק ג' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ג' 1: הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל"

סימן א': הגדרות

הגדרות 17א. בפרק זה –

"אישור התאמה להליך" – כמשמעותו בסעיף 17(א);

"בדיקה גנטית לקשרי משפחה", "מעבדה גנטית" – כהגדרתן בסעיף 2 לחוק מידע גנטי;

"הוועדה המייעצת – כמשמעותה בסעיף 17(כטא);

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17 סעיף 17 לחוק הפונדקאות עוסק בסודיות דיון לפי החוק. מאחר שהסעיף האמור חל לגבי כל דיון לפי החוק, מוצע להוציא מפרק ג' העוסק לפי המוצע רק בהליכים לנשיאת עוברים בישראל, ולהעביר את האמור בו לפרק ד' שיחול גם על הליכים המתקיימים בישראל וגם על הליכים המתקיימים מחוץ לישראל.

וזה נוסחו של סעיף 17 לחוק הפונדקאות כנוסחו היום:

"סודיות הדיון

דיון לפי חוק זה יהיה בדלתיים סגורות וזולת אם ראה בית המשפט לקיימו בפומבי, ואולם רשאי בית המשפט

להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו."

סעיף 18 מוצע להוסיף את פרק ג' 1, שעניינו הליכים לנשיאת עוברים המבוצעים מחוץ לישראל.

פרק ג' 1: הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

כללי חוק הפונדקאות כנוסחו היום אינו כולל התייחסות להליכים לנשיאת עוברים שמקורם בהסכמים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל. מדינת ישראל נדרשת לקשיים רבים המתעוררים במקרים כאלה בדיעבד, רק כאשר ההורים המיועדים פונים בבקשה להיכנס

"הסכם עצמאי" – כמשמעותו בסעיף 17(א);

"חברת תיווך מוכרת" – חברה שהשרים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, הכירו בה לפי סעיף 17ט;

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999³;

"חוק מידע גנטי" – חוק מידע גנטי, התשס"א-2000⁴;

"מרפאה מאושרת" – מרפאה מחוץ לישראל שניתן לגביה אישור לפי סעיף 71 במסגרת מתן הכרה לחברת תיווך, או מרפאה שניתן לגביה אישור למרפאה בהסכם עצמאי לפי סעיף 17כא, לפי העניין;

"מרפאה מחוץ לישראל" – מרפאה או מוסד רפואי אחר, מחוץ לישראל;

"השרים" – שר הבריאות ושר המשפטים.

סימן ב': התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל וביצועו

17ב. (א) לא יתקשר אדם בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, אלא בהתקיים כל אלה:

(1) ההורים המיועדים קיבלו מוועדת האישורים אישור התאמה להליך;

(2) מתקיים אחד מאלה:

(א) ההתקשרות נעשית באמצעות חברת תיווך מוכרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ב': התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל וביצועו

לסעיף 17ב

מוצע לקבוע איסור להתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל (להלן – הסכם בחו"ל) במקרה שבו ההורים המיועדים קיבלו מוועדת האישורים אישור התאמה להליך כמשמעותו בסעיף 71(א) המוצע וההתקשרות נעשית באמצעות חברת תיווך מוכרת לפי הוראות סימן ג' המוצע או בהסכם עצמאי אושר בידי הוועדה המייעצת לפי הוראות סעיף 17כז המוצע.

עוד מוצעים תנאים נוספים להתקשרות בהסכם בחו"ל, ובהם תנאים אלה:

הסכם בחו"ל יהיה בכתב ויהיו קבועים בו התנאים המנויים בפסקה (3) המוצעת; לפי הדין החל במדינה שבה מבוצע ההסכם אין מניעה לביצועו בידי הצדדים; האם הנושאת היא בטוחה הגילאים שנקבע, נערכו לה בדיקות רפואיות ולא קיימת קרבת משפחה בינה לבין ההורים המיועדים; החתימה על ההסכם בחו"ל נעשתה לפני שניתן לאם הנושאת הטיפול הראשון הכרוך בביצוע ההסכם,

לישראל עם הילד שנולד כתוצאה מההליך, להעניק לו אזרחות ישראלית ולהכיר בו כילדם לכל דבר ועניין. חוסר היכולת לבדוק את חוקיות ההליך במדינה שבה הוא נעשה ואת ההסכמה מודעת של הצדדים להסכם, כמו גם החשש מעקיפה של הליכי אימוץ בין-ארצי, והעדרם של כל מנגנוני הבקרה הנמצאים בחוק הפונדקאות, מבהירים את הצורך להסדרת הנושא בחקיקה באופן שיאפשר טיפול בעריכת הסכמים כאלה מלכתחילה ואישרם, לרבות התייחסות לקשרי המשפחה של כל הצדדים הנוגעים להסכמים אלה ומעמדו של הילד שנולד כתוצאה מביצוע ההליך. כמו כן נדרשת התייחסות בחקיקה להגנות שמטרתן שמירה על זכויות האימהות הנושאות מחוץ לישראל ועל טובת הילד שיוולד כתוצאה מההליך.

לאור האמור, מוצע להוסיף פרק ג' לחוק שיעסוק בהסכמים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

סימן א': הגדרות

לסעיף 17א

מוצע להוסיף סימן א' שבו יוגדרו מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק ג'.

³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התשע"ד, עמ' 170.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 62; התשס"ח, עמ' 736.

- (ב) ההתקשרות נעשית בהסכם עצמאי שאושר בידי הוועדה המייעצת לפי הוראות סעיף 17, ובתנאים לתנאי האישור;
- (3) ההסכם נערך בכתב וקבועים בו כל התנאים המנויים להלן, ואין תנאי בהסכם הסותר אותם:
- (א) התנאים להתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל ולביצועו הקבועים בסעיף זה ובסעיף 17ג; סכומי התשלומים שישולמו לאם הנושאת בעבור ההליכים הכרוכים בביצוע ההסכם, כאמור בסעיף 17ג(4), ייכתבו בהסכם בספרות ובמילים;
- (ב) כי האם הנושאת זכאית לקבל העתק מכל מסמך רפואי הנוגע לביצוע ההסכם;
- (ג) כי לאחר הלידה מתחייבת האם הנושאת לחתום בפני נציג מוסמך של מדינת ישראל במדינת חוץ או בפני הרשות המוסמכת לכך על פי הדין החל במדינה שבה מבוצע ההסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, על הסכמתה למסירת הילד שילדה לידי ההורים המיועדים וכי היא מוותרת על כל הזכויות ההוריות על הילד לפי הדין החל באותה מדינה;
- (ד) כי ההורים המיועדים מתחייבים לקבל לידיהם את הילד שיוולד כתוצאה מביצוע ההסכם;
- (4) לפי הדין החל במדינה שבה מבוצע ההסכם אין מניעה לביצועו בידי הצדדים;
- (5) מתקיימים לגבי האם הנושאת כל אלה:
- (א) היא תושבת המדינה שבה נערך ההסכם ושבה עתידות להתבצע השתלת הביצית המופרית והלידה על פי ההסכם, ואינה תושבת ישראל;
- (ב) מלאו לה 22 שנים וטרם מלאו לה 38 שנים;
- (ג) היא הרתה וילדה בעבר;

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי למנוע ניצול נשים וסחר בהן מחוץ לישראל, מוצע לחייב כי ההסכם בחו"ל יכלול תנאים המבטאים שמירה על כבודה וחירותה של האם הנושאת, חופש התנועה שלה והגנה על פרטיותה.

ולאחר שהאם הנושאת קיבלה הסבר על ההליך, זאת, כדי למנוע מצב שבו אימהות נושאות יחתמו על ההסכם לאחר שנכנסו להיריון או לאחר שניתן להן טיפול כלשהו בלא שהבינו את משמעות ההליך והסיכונים הכרוכים בו ובלא שהוסדרו זכויותיהן בכתב.

(ד) היא אינה קרובת משפחה של ההורים המיועדים;

(6) החתימה על ההסכם נעשתה לפני שניתן לאם הנושאת הטיפול הראשון הכרוך בביצוע ההסכם; בסעיף זה, "הטיפול הראשון" – לרבות טיפול הכנה הנדרש לקראת השתלת הביצית המופרית בגופה של האם הנושאת;

(7) טרם חתימת האם הנושאת על ההסכם הוסבר לה, בשפה המובנת לה, תוכנו של ההסכם וכן משמעות ההליכים הכרוכים בביצועו ותוצאותיהם, והיא נתנה הסכמה לביצועם, מרצונה החופשי;

(8) נערכו לאם הנושאת בדיקות מוקדמות לגילוי של מחלות מדבקות ובדיקות המעידות על כך שההיריון אינו מסכן את בריאותה;

(9) ההורים המיועדים לא התקשרו, במקביל להתקשרות זו, בהסכם לנשיאת עוברים עם אם נושאת אחרת.

(ב) הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל יכלול תנאים המבטאים שמירה על שלומה, על כבודה ועל חירותה של האם הנושאת, לרבות חופש התנועה שלה, וכן הגנה על פרטיותה ועל זכותה על גופה, לרבות לעניין הפסקת היריון ואופן ביצוע הלידה.

לא יבצע אדם הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל אלא בהתקיים כל אלה: 117.

ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

(1) הביצית שבה נעשה שימוש במסגרת ביצוע ההסכם אינה של האם הנושאת;

(2) הזרע או הביצית המשמשים להפריה חוץ-גופית במסגרת ביצוע ההסכם הם של אחד מן ההורים המיועדים או של שניהם, ולעניין הורה מיועד יחיד – הזרע או הביצית כאמור הם של ההורה המיועד;

(3) ניתן לאם הנושאת העתק מההסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(4) משולמים לאם הנושאת תשלומים חודשיים בעבור ההליכים הכרוכים בביצוע ההסכם, וזאת גם אם ביצוע ההסכם לא הסתיים בלידת חי;

(5) הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם מבוצעות במרפאה מאושרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

של האם הנושאת; לאחד מההורים המיועדים לפחות יהיה קשר גנטי לילד שיוולד; משולמים לאם הנושאת תשלומים חודשיים בעבור ההליכים הכרוכים בביצוע ההסכם, ויינתן לה העתק מההסכם.

לסעיף 117

מוצע לאסור על ביצוע הסכם בחו"ל אלא אם כן מתקיימים התנאים המנויים בסעיף, ובהם תנאים אלה: הביציות שבהן יעשה שימוש במסגרת ההסכם לא יהיו

17. לא יבצע אדם השתלת ביצית מופרית באם נושאת, מחוץ לישראל, אלא במרפאה מאושרת ועל פי הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שנועשה באמצעות חברת תיווך מוכרת או על פי הסכם עצמאי שאושר בידי הוועדה המייעצת לפי הוראות סעיף 17, ובהתאם לתנאי ההסכם.

השתלת ביצית מופרית על פי הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

סימן ג': אישור ועדת האישורים להתאמת הורים מיועדים להליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

17.ה. (א) הורים מיועדים המבקשים לבצע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל בהתאם להוראות פרק זה, יגישו לוועדת האישורים בקשה לבדיקת התאמתם להליך, בצירוף המסמכים כמפורט להלן, לפי העניין:

בקשת הורים מיועדים לקבלת אישור התאמה להליך

(1) לעניין הורים מיועדים שהם בני זוג ולעניין הורה מיועד יחיד שהוא אישה בלא בן זוג – חוות דעת כאמור בסעיף 4(א)(2);

(2) חוות דעת רפואית והערכה פסיכולוגית בדבר התאמת ההורים המיועדים להליך כאמור בסעיף 4(א)(3) ו-4(4);

(3) אישור של פסיכולוג או עובד סוציאלי כאמור בסעיף 4(א)(5);

(4) טופס ויתור על סודיות רפואית כאמור בסעיף 4(א)(7);

(5) הסכמה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי כאמור בסעיף 4(א)(8).

(ב) ועדת האישורים תבחן את המסמכים שהוגשו לה לפי סעיף קטן (א), והיא רשאית לדרוש מההורים המיועדים כל חומר נוסף ולשמוע כל אדם אחר, כפי שתראה לנכון.

17.ו. (א) נוכחה ועדת האישורים כי מתקיימים כל התנאים המנויים להלן, רשאית היא, לאחר ששקלה את מכלול הנתונים העולים מחוות הדעת, המסמכים והדברים שהושמעו לפניה, לאשר את התאמת ההורים המיועדים להליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל (בפרק זה – אישור התאמה להליך):

אישור התאמת הורים מיועדים להליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ג': אישור להתאמת הורים מיועדים להליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

לסעיף 17

לסעיפים 17 ו-17

מוצע כי ועדת האישורים תאשר את התאמתם של הורים מיועדים לביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, אם מתקיימים לגביהם התנאים המהותיים שבהם נדרשים לעמוד הורים מיועדים המבצעים את ההליך כאמור בישראל. זאת, כדי שיהיה ניתן לבחון את התאמתם להליך ולשמור על זכויותיה של האם הנושאת מחוץ

במקרים רבים רופאים ישראלים מעורבים בביצוע השתלת ביציות באם נושאת, מחוץ לישראל. לפיכך מוצע לאסור על השתלת ביצית מופרית באם נושאת, מחוץ לישראל, שלא במרפאה שהשרים, על פי המלצת הוועדה המייעצת אישרו לבצע בה את הפעולות הכרוכות בהליכים לנשיאת עוברים באמצעות חברת תיווך מוכרת לפי סעיף 17 או שניתן לגביה אישור לצורך ביצוע הסכם עצמאי לפי הוראות סעיף 17 וכא לפעול במרפאות מסוימות.

- (1) ההורים המיועדים הם בגירים, תושבי ישראל ולפחות לאחד מהם טרם מלאו 54 שנים בעת הגשת הבקשה, כאמור בסעיף 2(6);
- (2) מתקיימים לגבי הזרע או הביצית המשמשים להפריה חוץ-גופית התנאים המנויים בסעיף 2(4א);
- (3) מתקיים לגבי ההורים המיועדים האמור בסעיפים 2(7) ו-5(א)(1) ו-4);
- (4) לא קיים חשש לפגיעה בטובת הילד שייוולד;
- (5) ההורים המיועדים מבינים את חשיבות השמירה על שלומה וזכויותיה של האם הנושאת.

(ב) תוקפו של אישור התאמה להליך הוא שנתיים מיום מתן האישור, ורשאית ועדת האישורים להאריך את תוקפו בשנה אחת נוספת.

(ג) הוראות סעיף 5(א) ו-1(ג) עד (ה) יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין בקשה לאישור התאמה להליך ולעניין מתן אישור התאמה להליך:

סימן ד': תיווך להתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לביצועו

117. (א) לא יתווך אדם בין צדדים, לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לשם ביצועו, אלא בהתקיים כל אלה:

תיווך בין צדדים לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או ביצועו

(1) הוא חברת תיווך מוכרת והתיווך נעשה בהתאם לתנאי ההכרה בחברה ובהתאם להוראות סעיף 17טו(א);

(2) מתקיימים לעניין ההתקשרות בהסכם או לעניין ביצועו, לפי העניין, התנאים הקבועים בסעיפים 17 או 17ג.

(ב) הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שנערך בתיאור של חברת תיווך מוכרת, וכל שינוי בו, ייחתמו בפני נציג של חברת התיווך המוכרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

על ידי חברת תיווך שניתנה לה הכרה לפי סימן זה (להלן – חברת תיווך מוכרת) ובהתאם לתנאי ההכרה ולתנאי סעיף 17טו(א) שלפיהם הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם יבוצעו במרפאות מאושרות המפורטות בהכרה. כמו כן מותנה תיווך כאמור בקיומם של התנאים הקבועים בסעיפים 17 ו-17ג. תיווך כאמור ייעשה רק אם ההורים המיועדים קיבלו את אישור ועדת האישורים כאמור להתאמתם להליך. הואיל וחברת התיווך אחראית

לישראל ועל טובת הילד שייוולד. תוקף האישור לפי סעיף זה הוא שנתיים, ויהיה ניתן להאריכו בשנה אחת נוספת.

סימן ד': תיווך להתקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לביצועו

לסעיף 117

מוצע כי תיווך בין צדדים לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לשם לביצועו יתבצע רק

17ח. (א) חברה המבקשת להכיר בה כחברת תיווך לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לשם ביצוע, או לחדש הכרה כאמור, תגיש לוועדה המייעצת בקשה לכך, בצירוף מסמכים אלה:

(1) מסמכים המעידים על קיומם של התנאים לפי סעיף 17ט(א)(1) עד (4) ו־6);

(2) רשימה של המרפאות מחוץ לישראל שבהן היא מעוניינת לבצע את הפעולות הרפואיות במסגרת ביצוע ההסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, ולגבי כל אחת ממרפאות אלה מסמכים כמפורט להלן:

(א) אישורים מאת הרשות המוסמכת לכך במדינה שבה פועלת המרפאה, המעידים על קיומם של התנאים לפי סעיף 17;

(ב) נוהל מפורט ומלא של פעילות המרפאה בקשר לביצוע הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל הכולל, בין השאר, נתונים כמפורט להלן לגבי אימהות נושאות:

(1) מספר הניסיונות להשתלת ביציות מופרות בגופן שנעשים במסגרת ההליך;

(2) מספר הביציות המופרות המושתלות בגופן במסגרת ההליך;

(3) מידע על מקורם של הביצית והזרע המושתלים בגופן במסגרת ההליך;

(4) הבדיקות הגופניות והנפשיות המבוצעות להן במסגרת ההליך;

(5) ההסברים הניתנים להן ביחס להליך;

(6) המעקב וההשגחה הרפואית עליהן במהלך ההיריון;

(ג) כל מסמך אחר הנוגע לפעילות המקצועית של המרפאה בקשר לביצוע הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, הנדרש לדעתה של הוועדה המייעצת;

(3) נוהלי העבודה של החברה שישמשו אותה בהליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(4) תצהיר שבו מתחייבת החברה לקיום האמור בסעיף 17ט(א)(8)(א) עד (ד).

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17ח

מוצע לקבוע את דרך הגשת הבקשה להכרה בחברת תיווך ואת המסמכים שיש לצרף לבקשה זו.

על קיומם של תנאים הנדרשים לשם ביצוע ההסכם בחו"ל, מוצע כי ההסכם בחו"ל ייחתם לפני נציג חברת התיווך המוכרת.

(ב) מסמכים כאמור בסעיף קטן (א)(2)(א) יוגשו בשפת המקור ובתרגום לעברית באישור נוטריין, ויאומתו באחת מאלה:

(1) בתעודה מאותה מדינה לפי האמנה כהגדרתה בתקנות לביצוע אמנת האג (ביטול אימות מסמכי חוץ ציבוריים), התשל"ז-1977⁵;

(2) על ידי הנציגות הרשמית של מדינת ישראל באותה מדינה, ואם לא קיימת נציגות כאמור – בהתאם לנוהל בעניין זה שיפורסם באתר האינטרנט של משרד החוץ.

17.ט. תנאים להכרה בחברת תיווך (א) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, להכיר בחברה שהגישה בקשה לפי סעיף 17זח בחברה הרשאית לתווך בין צדדים לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לשם ביצועו, בהתאם להוראות פרק זה, או לחדש הכרה כאמור, אם הוכח, להנחת דעתה של הוועדה המייעצת, כי מתקיימים כל אלה:

(1) מטרתה הבלעדית של החברה היא פעילות בתחום ביצוע הליכים לנשיאת עוברים;

(2) לעובדי החברה הכישרונים הדרושים לפעול במומחיות ובמקצועיות נאותה בעניין הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(3) החברה מעסיקה מנהלים ובעלי מקצוע ברמה גבוהה, בעלי ערכים אתיים נאותים ובמספר מספיק לביצוע פעולותיה; השרים רשאים לקבוע כי לשם עמידה בתנאי פסקה זו על החברה להעסיק בעלי תפקידים או בעלי מקצועות מסוימים וכן לקבוע את כשירותם;

(4) בעלי החברה, מנהליה, עובדיה או מי שפועל מטעמה, לא הורשעו בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה בביצוע תפקידם או בעבירה על הוראה מהוראות חוק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

ועוד;

סעיף 17ט

2. כדי למנוע ניצול של הורים מיועדים וכדי למנוע מצב שבו התגמול הכספי לחברת התיווך יהווה גורם העלול להשפיע על פעילותה והחלטותיה של חברת התיווך, מוצע לקבוע כתנאי למתן ההכרה בחברת תיווך כי התשלום שתגבה חברת התיווך מהמבקשים הוא סביר;

3. הנוהל שלפיו פועלת חברת התיווך, לרבות התנאים לבחירת אימהות נושאות מחוץ לישראל, מבטאים שמירה על כבודה וחירותה של האם הנושאת וזכותה על גופה;

4. הואיל ופעילות חברת התיווך היא בחו"ל, יכולת הביקורת על פעילותה היא מוגבלת. כדי להגביר את

מוצע לקבוע את התנאים למתן הכרה בחברות תיווך, ובהם תנאים אלה:

1. כדי לשמור על רמה הולמת של בעלי המקצוע והמעורבים האחרים העוסקים בנושא כה רגיש ובעל משמעות ובשל כובד האחיות המוטלת על חברות התיווך לפי חוק הפונדקאות, ייבדק כי בעלי חברת התיווך, מנהליה עובדיה או מי שפועל מטעמה עומדים בסטנדרטים ראויים, כגון: הם לא הורשעו בעבירה פלילית המעלה חשש לפגיעה בביצוע תפקידם והם בעלי הכישרונים והערכים האתיים הדרושים לפעול בנושא במומחיות ובמקצועיות

⁵ ק"ת התשל"ז, עמ' 1940.

(5) מתקיימים התנאים למתן אישור לפי סעיף 71 למרפאות שבהן מבקשת חברת התיווך לפעול לשם ביצוע הפעולות הרפואיות הכרוכות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(6) התשלום שתגבה החברה מהורים מיועדים לשם ביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל הוא סביר;

(7) נוהלי העבודה של החברה שימשו אותה בהליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, לרבות התנאים לבחירת אימהות נושאות והפעולות הרפואיות שיבוצעו בגופן במסגרת ההליכים כאמור, מבטאים שמירה על שלומה, כבודה וחירותה של האם הנושאת לרבות חופש התנועה שלה, וכן הגנה על פרטיותה ועל זכותה על גופה;

(8) חברת התיווך התחייבה בתצהיר –

(א) כי תפעל בהתאם לאמור בסעיפים 17 וב 17א, לפי העניין;

(ב) כי הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל יתבצע במרפאה מאושרת;

(ג) כי בחירת אם נושאת לשם ביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל תיעשה בהתאם לנוהלי העבודה של החברה שנמסרו לוועדה המייעצת לפי סעיף 17(א)(3);

(ד) כי יובהר לאם הנושאת ולהורים המיועדים שלאחר הלידה תידרש האם הנושאת לחתום על הסכמתה לכך שלאחר הלידה יימסר הילד לידי ההורים המיועדים וכי היא מוותרת על כל הזכויות ההוריות על הילד לפי הדין החל באותה מדינה; חתימת האם הנושאת כאמור תיעשה בפני נציג מוסמך של מדינת ישראל במדינת חוץ או בפני רשות מוסמכת על פי הדין החל במדינה שבה מבוצע ההליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) כי בחירת אימהות נושאות תיעשה בהתאם לנוהל שהועבר לוועדה המייעצת לפי סעיף 17(א)(3);

(3) כי הוסבר לאם הנושאת ולהורים המיועדים ולאם הנושאת שלאחר הלידה היא תחויב לחתום על הסכמתה למסירת הילד שנולד לידי ההורים המיועדים.

הוודאות כי חברת התיווך פועלת לפי התנאים שנקבעו, מוצע כי חברת התיווך תתחייב בתצהיר, בין השאר על כל אלה:

(1) קיום כל התנאים הנדרשים לשם ביצוע ההליך מחוץ לישראל;

(ב) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, להתנות מתן הכרה בחברת תיווך או חידושה בקיומה של תנאים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א). אם מצאו שתנאים אלה נדרשים, בין השאר, בשל היקף פעילותה או אופן פעילותה של החברה.

(א) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, לתת אישור למרפאה מחוץ לישראל במסגרת מתן הכרה לחברת תיווך לפי סעיף 17ט, או לחדש אישור כאמור, אם הוכח להנחת דעתה של הוועדה המייעצת כי מתקיימים לגבי המרפאה כל אלה:

(1) המרפאה פועלת באמות מידה רפואיות ראויות ומקובלות ונוהל המרפאה והפעילות המתקיימת בה מבטאים שמירה על שלומה, על כבודה ועל חירותה של האם הנושאת, לרבות חופש התנועה שלה, וכן הגנה על פרטיותה ועל זכותה על גופה;

(2) המרפאה פועלת באישור הרשות המוסמכת לכך באותה מדינה ונתונה לפיקוח ולבקרה של הרשות כאמור;

(3) אין מניעה לבצע במדינה שבה נמצאת המרפאה כל אחד מאלה:

(א) הליך לנשיאת עוברים בעבור הורים מיועדים שאינם תושבי אותה מדינה;

(ב) שימוש בביצית, בביצית מופרית או בזרע של תושבי אותה מדינה או הכנסה למדינה של ביצית, ביצית מופרית או זרע אשר מקורם מחוץ למדינה, והכל לצורך ביצוע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל בעבור הורים מיועדים שאינם תושבי אותה מדינה;

(ג) מתן פיצוי או תשלום לאם נושאת במסגרת הליך לנשיאת עוברים;

(ד) הוצאת חומר גנטי מהמדינה לצורך עריכת בדיקה גנטית;

(4) על פי הדין החל באותה מדינה –

ד ב ר י ה ס ב ר

למרפאה מסוימת, תגיש חברת התיווך בקשה לוועדה המייעצת בצירוף אישורים של הרשות המוסמכת באותה מדינה הנוגעים לרישוי ובקרה על המרפאה וכן לבדיקות הרפואיות המבוצעות בה, נוהל מפורט של פעילות המרפאה בקשר להליכים לנשיאת עוברים וכן אישור מהרשות המוסמכת באותה המדינה על כי אין מניעה לבצע בה את ההליכים הכרוכים בביצוע הסכם לנשיאת עוברים.

סעיף 17

כדי לשמור על טובת הצדדים להסכם בחו"ל יש לוודא כי ההליכים הכרוכים בביצוע ההסכם מבוצעים במרפאות העומדות בסטנדרטים מקובלים ונתונות תחת רישוי ובקרה של מדינת החוץ.

לפיכך מוצע כי חברת התיווך תוכל לפעול רק במרפאות שאושר לה לפעול בהן על ידי השרים, על פי המלצת הוועדה המייעצת. מוצע כי לשם קבלת אישור

(א) הילד ייחשב ילדם של ההורים המיועדים לכל דבר ועניין ולא ילדה של האם הנושאת, ואם על פי הדין החל באותה מדינה הילד ייחשב ילדה של האם הנושאת – ניתן על פי הדין כאמור לנתק את הקשר ההורי בין האם הנושאת לבין הילד ולהכיר בו כילדם של ההורים המיועדים לכל דבר ועניין;

(ב) ניתן להוציא את הילד מאותה מדינה.

(ב) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת להתנות מתן אישור למרפאה מחוץ לישראל לפי סעיף זה בקיומם של תנאים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א), אם מצאו שתנאים אלה נדרשים, בין השאר, כדי להבטיח את בריאותם וטובתם של הצדדים להסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או את טובת הילד שיוולד.

17יא. (א) תוקפם של הכרה ותקופת תיווך לפי סעיף 17ט ושל אישור למרפאה לפי סעיף 17ז, יהיה שלוש שנים.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, מטעמים שיירשמו בהחלטתם, לתת הכרה לחברת תיווך או לתת אישור למרפאה, כאמור באותו סעיף קטן, לתקופה קצרה מהתקופה האמורה בסעיף הקטן האמור.

17יב. (א) הכירו השרים בחברת תיווך לפי הוראות סעיף 17ט יפרטו בהכרה את רשימת המרפאות מחוץ לישראל שניתן לגביהן אישור לעניין ביצוע הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באמצעות חברת תיווך מוכרת, לפי סעיף 17ז, וכן את תקופת תוקפם של ההכרה ושל האישור כאמור.

(ב) השרים יפרסמו באתרי האינטרנט של משרד הבריאות ומשרד המשפטים, הודעה על מתן הכרה לחברת תיווך לפי סעיף 17ט ורשימת המרפאות מחוץ לישראל שניתן להן אישור במסגרת ההכרה כאמור, ותקופת תוקפם של ההכרה והאישור כאמור; השרים רשאים לפרסם את ההודעה, הרשימה ותקופת התוקף כאמור גם בדרך אחרת.

17ג. חברת תיווך מוכרת תדווח לשרים אם חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הכרה לפי סעיף 17ט או תנאי מהתנאים למתן אישור למרפאה מחוץ לישראל לפי סעיף 17ז וכן על כל שינוי שחל בעובדות ששימשו יסוד למתן ההכרה או האישור כאמור.

דיווח על שינוי בעובדות ששימשו יסוד להכרה בחברת תיווך או לאישור מרפאה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17ז

מוצע כי חברת תיווך מוכרת תחויב לדווח לשרים אם חדל להתקיים תנאי להכרה בה או תנאי למתן אישור למרפאה שבה היא פועלת, וכן על כל שינוי שחל בעובדות שהיוו בסיס למתן ההכרה בה או למתן האישור כאמור.

סעיפים 17יא ו-17יב

מוצע לקבוע כי השרים יפרטו בהכרה בחברת תיווך את רשימת המרפאות המאושרות במסגרת ההכרה, וכן לקבוע את תקופת תוקפה של ההכרה והאישור ופרסום הודעה על מתן הכרה או אישור כאמור.

ביטול הכרה בחברת תיווך או אישור למרפאה, התלייתם או הגבלתם

17יד. (א) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, לבטל הכרה בחברת תיווך או אישור למרפאה מחוץ לישראל, להתלותם לתקופה שיקבע, או להגבילם, לאחר שניתנה לחברת התיווך המוכרת הזדמנות לטעון את טענותיה, אם מצאו כי חל שינוי בעובדות, בנסיבות או בתנאים ששימשו יסוד להחלטה על מתן ההכרה או האישור כאמור, אם מצאו כי מן הנכון לעשות כן מטעמים של תקנת הציבור, של טובת ההורים המיועדים או טובת הילד שיוולד, או בהתקיים אחד מאלה:

(1) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הכרה בחברת התיווך לפי סעיף 17ט או תנאי מהתנאים למתן אישור למרפאה לפי סעיף 17;

(2) חברת התיווך המוכרת הפרה תנאי מתנאי ההכרה או תנאי מתנאי האישור או הוראה מההוראות לפי חוק זה;

(3) בעלי חברת התיווך המוכרת, מנהלה או עובד שלה הורשעו בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה בביצוע תפקידם או בעבירה על הוראה מההוראות לפי חוק זה.

(ב) השרים יפרסמו באתרי האינטרנט של משרד הבריאות ומשרד המשפטים הודעה על ביטול הכרה בחברת תיווך או על ביטול אישור למרפאה מחוץ לישראל, או הודעה על התלייתם או הגבלתם של הכרה או של אישור כאמור, ורשאים השרים לפרסם הודעה כאמור גם בדרך אחרת.

17טו. (א) הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באמצעות חברת תיווך מוכרת, יבוצעו במרפאות מאושרות המפורטות בהכרה בחברת התיווך כאמור בסעיף 17יב, בלבד.

(ב) חברת תיווך מוכרת תנהג בפעילותה לפי פרק זה, בתום לב, במסירות ולפי הוראות כל דין, תוך הבטחת טובת הצדדים להסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל וכן לטובת הילד שיוולד כתוצאה מביצוע ההסכם, תוך כיבוד זכויותיהם היסודיות לרבות אלה המוכרות במשפט הבינלאומי.

פעילות חברת תיווך מוכרת

ד ב ר י ה ס ב ר

מעורבת בניצול או בסחר בנשים מחוץ לישראל, אם חברת התיווך מקפחת את זכויות המבקשים או אינה מקיימת את התנאים שלפיהם התחייבה לפעול לביצוע הסכמים בחו"ל שעל בסיסם ניתנה לה ההכרה.

סעיף 17טו

מוצע לקבוע הוראות לעניין פעילות חברת תיווך מוכרת, ובהן חובתה לבצע את הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע הסכמים בחו"ל רק במרפאות מאושרות, וכן חובה לנהוג בתום לב, במסירות ולפי הוראות כל דין.

סעיף 17יד

מוצע כי השרים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, רשאים לבטל, להתלות או להגביל הכרה בחברת תיווך או אישור למרפאה שבה היא פועלת, אם מצאו כי חל שינוי בעובדות, בנסיבות או בתנאים ששימשו יסוד למתן ההכרה או האישור כאמור או כי מן הנכון לעשות כן מטעמים של תקנת הציבור, טובת ההורים המיועדים או טובת הילד שיוולד או מטעמים נוספים המפורטים בסעיף. כך למשל, אם ימצאו השרים כי חברת התיווך

חובת מסירת מידע לשרים או לוועדה המייעצת (א) חברה תיווך מוכרת תמסור לשרים, בתחילת כל שנה, נתונים על כל אלה:

- (1) מספר הבקשות שהוגשו לה לביצוע הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;
- (2) מספר הבקשות כאמור בפסקה (1) שאושרו או שנדחו;
- (3) המרפאות שבהן התקיימו הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באמצעותה;
- (4) מספר צווי ההורות שניתנו להורים מיועדים שביצעו הליך לנשיאת עוברים באמצעותה;
- (5) נתונים נוספים כפי שירור השרים.

(ב) חברה תיווך מוכרת תמסור לשרים או לוועדה המייעצת, על פי דרישתם מעת לעת, מידע ומסמכים מדגמיים הנוגעים להליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שנעשה באמצעותה, והכול לצורך מילוי תפקידי השרים והוועדה המייעצת; מידע ומסמכים כאמור לא יכללו פרטים מזהים.

סודיות חברה תיווך 17ז. בלי לגרוע מהוראות סעיף 18ג, חברה תיווך מוכרת, וכן בעליה, מנהליה, עובדיה או מי שפועל מטעמה, לא ימסרו ולא יגלו כל מידע או מסמך אשר הגיעו אליהם בקשר לפעילות החברה בעניין הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, אלא למי שמוסמך לקבל את המידע או את המסמך לשם ביצוע תפקידיו לפי הוראות כל דין ולשם ביצוע ההליך.

סימן ה': התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באופן עצמאי וביצועו

התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באופן עצמאי וביצועו 17זח. התקשרות של הורים מיועדים עם אם נושאת בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא באמצעות חברה תיווך מוכרת (בפרק זה – הסכם עצמאי), תיעשה רק בהתקיים שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17זז

חברה תיווך מוכרת, בעליה, מנהליה, עובדיה או מי שפועל מטעמה, נחשפים לחומר פרטי רגיש ביותר הנוגע לצדדים להסכם לנשיאת עוברים. לכן מוצע כי תחול על חברה התיווך ועל כל הפועלים מטעמה כאמור חובת סודיות לגבי מידע או מסמכים שהגיעו אליהם בקשר לפעילות החברה.

סימן ה': התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באופן עצמאי וביצועו

סעיף 17זח

ישנן מדינות, כגון כמה מדינות בארה"ב, שבהן הליכים לנשיאת עוברים מוסדרים באופן ברור והמרפאות שבהן מתקיימים ההליכים כאמור פועלות על פי נהלים

סעיף 17זז

כדי לאפשר ביקורת ופיקוח על פעילות חברה התיווך המוכרת, מוצע לחייב את חברה התיווך המוכרת למסור לשרים, כל שנה נתונים שונים הנוגעים לפעילותה בעניין הסכמים בחו"ל.

כמו כן מוצע לאפשר לשרים או לוועדה המייעצת לדרוש, מעת לעת, מידע ומסמכים מדגמיים הנוגעים להליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, כגון מסמכים הנוגעים לפעילות חברה התיווך בחו"ל, למרפאות מחוץ לישראל, לאימהות הנושאות מחוץ לישראל ולילדים שנולדו כתוצאה מההליכים כאמור. מסמכים ומידע לפי סעיף זה לא יכללו פרטים מזהים לגבי הצדדים להסכם בחו"ל.

(1) ההורים המיועדים קיבלו אישור התאמה להליך;

(2) ההסכם אושר בידי הוועדה המייעצת לפי הוראות סעיף 17, ובהתאם לתנאי האישור.

17 יו"ט. (א) הורים מיועדים המבקשים להתקשר עם אם נושאת בהסכם עצמאי יגישו לוועדה המייעצת בקשה לאישור ההסכם העצמאי (בסימן זה – בקשה לאישור הסכם עצמאי). בצירוף מסמכים אלה:

בקשה לאישור
הסכם עצמאי

(1) אישור התאמה להליך;

(2) הצעה להסכם עצמאי;

(3) מסמכים כאמור בסעיף 17(א)(2) ו-(ב) לגבי המרפאה מחוץ לישראל שבה מבקשים ההורים המיועדים לבצע את הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם העצמאי; המסמכים כאמור יוגשו בהתאם להוראות סעיף 17(ב);

(4) תצהיר שבו מתחייבים ההורים המיועדים לקיום האמור בסעיף 17.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)(3) –

(1) הורים מיועדים שהגישו בקשה לאישור הסכם עצמאי ולפיו יבוצעו הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם העצמאי במרפאה שניתן לגביה אישור לפי סעיף 17 העומד בתוקפו, לא יידרשו להגיש את המסמכים כאמור באותו סעיף לשם אישור המרפאה לפי סעיף 17, אלא אם כן החליטה הוועדה המייעצת כי המסמכים האמורים, כולם או חלקם, נדרשים לשם מתן אישור לפי סעיף זה.

(2) הגישו הורים מיועדים בקשה לאישור הסכם עצמאי ולפיו יבוצעו הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם העצמאי במרפאה מחוץ לישראל שניתן לגביה אישור לפי סעיף 17, על פי בקשת הורים מיועדים אחרים, והאישור האמור עומד בתוקפו, רשאית הוועדה המייעצת להורות כי ההורים

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17 יו"ט

מוצע לקבוע את דרך הגשת בקשה לאישור הסכם עצמאי. לבקשה יצורף נוסח מוצע להסכם העצמאי, מסמכים הנוגעים למרפאה שבה מבוקש לבצע את ההליך ותצהיר שבו מתחייבים ההורים המיועדים לעמוד בתנאים לביצוע ההסכם העצמאי. מוצע כי הורים מיועדים המעוניינים לבצע את ההליך במרפאה שאושרה על ידי השרים לעניין פעילות של חברת תיווך מוכרת, לא יידרשו לצרף לבקשתם את המסמכים הנדרשים לשם אישור המרפאה. לפי סעיף 17.

וסטנדרטים ראויים. הדבר מייתר את הצורך לבצע את ההסכם דווקא באמצעות חברת תיווך ומאפשר להורים מיועדים להתקשר ישירות עם אם נושאת מחוץ לישראל. לפיכך מוצע לאפשר מסלול לביצוע הסכם לנשיאת עוברים בחו"ל באופן עצמאי, שלא באמצעות חברת תיווך מוכרת (להלן – הסכם עצמאי).

בסעיף 17 יזח מוצע כי רק הורים מיועדים שקיבלו את אישור ועדת האישורים ואת אישור הוועדה המייעצת לנוסח ההסכם העצמאי, יוכלו לבצע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באופן עצמאי.

המיועדים לא יידרשו להגיש את המסמכים הנדרשים לשם אישור המרפאה לפי הסעיף הקטן האמור, אם הגישו את הבקשה לפי סעיף זה בתוך שנה מיום מתן האישור למרפאה לפי סעיף כא.

(א) הוועדה המייעצת תבחן את המסמכים שהוגשו לה לפי סעיף זה; כמו כן רשאית היא לדרוש מההורים המיועדים כל חומר נוסף ולשמוע כל אדם אחר כפי שתראה לנכון.

17. (א) נוכחה הוועדה המייעצת כי מתקיימים כל התנאים המנויים בסעיף 17(א)(3) עד (9) רשאית היא לאשר את ההסכם העצמאי על פי הבקשה לפי סעיף 17, או לאשרו בתנאים.

(ב) באישור כאמור בסעיף קטן (א) תצוין המרפאה שבה יבוצעו הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם שאושרה בידי השרים, לפי הוראות סעיף 17כא.

(ג) הוראות סעיף 5(ג) עד (ה) יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין אישור הסכם עצמאי לפי סעיף זה.

מתן אישור למרפאה 17כא. (א) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, לתת אישור למרפאה מחוץ לישראל לצורך ביצוע הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע הסכם עצמאי (בסעיף זה – אישור למרפאה בהסכם עצמאי), אם מתקיימים לגבי המרפאה התנאים לפי סעיף 17.

מתן אישור למרפאה 17כא. (א) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, לתת אישור למרפאה מחוץ לישראל לצורך ביצוע הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע הסכם עצמאי (בסעיף זה – אישור למרפאה בהסכם עצמאי), אם מתקיימים לגבי המרפאה התנאים לפי סעיף 17.

(ב) תוקפו של אישור ראשון למרפאה בהסכם עצמאי יהיה שנתיים, וניתן לחדשו, בהתקיים התנאים המנויים בסעיף 17(א)(3) עד (9), לתקופות נוספות של שנה בכל פעם.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאים השרים, על פי המלצת הוועדה המייעצת ומטעמים שיירשמו בהחלטתם, לתת אישור למרפאה לפי סעיף זה לתקופה קצרה מהתקופה האמורה באותו סעיף.

(ד) השרים רשאים, על פי המלצת הוועדה המייעצת, לבטל אישור למרפאה בהסכם עצמאי, להתלותו לתקופה שיקבעו או להגבילו, לאחר שניתנה להורים המיועדים הזדמנות לטעון את טענותיהם, אם מצאו כי חל שינוי בעובדות, בנסיבות או בתנאים ששימשו יסוד להחלטה על מתן האישור כאמור, אם מצאו כי מן הנכון לעשות כן מטעמים של תקנת הציבור, טובת ההורים המיועדים או טובת הילד או אם חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן האישור לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17כא

סעיף 17ב

מוצע כי הוועדה המייעצת תהיה רשאית לאשר מרפאה מחוץ לישראל על בסיס בקשה לביצוע הסכם עצמאי, אם מתקיימים כל התנאים הנדרשים לשם אישור המרפאה. כמו כן מוצע לקבוע את תוקף האישור, ותנאים לביטולו, להתלייתו או להגבלתו.

מוצע לקבוע את התנאים לאישור הסכם עצמאי. באישור כאמור תצוין המרפאה שבה יבוצעו הפעולות הרפואיות הכרוכות בביצוע ההסכם.

חובת מסירת מידע לשרים ולועדה המייעצת
17כב. הוראות סעיף 17טז(ב) יחולו, בשינויים המחויבים, לגבי הורים מיועדים שניתן להם אישור להסכם עצמאי.

סימן ו': תוצאות הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

קבלת הילד בידי ההורים המיועדים
17כג. הורים מיועדים יקבלו לידיהם ילד שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, אלא אם כן הוכח כי הזרע והביצית ששימשו להפריה חוץ-גופית במסגרת ביצוע ההסכם לנשיאת עוברים כאמור לא ניטלו מההורים המיועדים.

עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה
17כד. (א) על אף האמור בסעיף 28 לחוק מידע גנטי, יראו במי שביצע הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל לפי הוראות פרק זה, כאילו קיבל צו בית משפט לצורך עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה בין ההורים המיועדים לבין הילד שנולד כתוצאה מההליך כאמור.

(ב) בקשה לעריכת בדיקה גנטית כאמור בסעיף קטן (א) תוגש למעבדה לבדיקות גנטיות או לנציגות הרשמית של ישראל במדינת חוץ, בצירוף אישור מחברת התיווך המוכרת על ביצוע ההליך באמצעותה, או בצירוף אישור הוועדה המייעצת להסכם עצמאי, לפי העניין.

(ג) שר החוץ, בהתייעצות עם שר הבריאות, יפרסם באתר האינטרנט של משרד החוץ הנחיות בדבר עריכת הבדיקה הגנטית כאמור.

בקשה לכניסה לישראל של הילד
17כה. (א) הוכח לפי תוצאות בדיקה גנטית כאמור בסעיף 17כד קשר גנטי בין ילד לבין הורה מיועד, תוגש לשר הפנים בקשה לאשר את כניסת הילד לישראל לישיבת קבע; תשובה לבקשה כאמור תינתן בתוך שבעה ימים מיום הגשתה.

ד ב ר י ה ס ב ר

שנולד כתוצאה מההליך, בלא צורך בקבלת צו בית משפט. מוצע כי בקשה לעריכת בדיקה גנטית תוגש למעבדה גנטית או לנציגות הרשמית של מדינת ישראל במדינת החוץ בצירוף אישור מחברת התיווך המוכרת או מהוועדה המייעצת, לפי העניין. מוצע כי שר החוץ בהתייעצות עם שר הבריאות יפרסם באתר האינטרנט של משרד החוץ הנחיות לביצוע עריכת בדיקה גנטית כאמור.

סעיף 17כז

אחד מהקווים המנחים להמלצות ועדת מור יוסף הוא הבטחת קיומו של קשר גנטי בין ילד שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים לבין אחד מההורים המיועדים, לפחות, או לחילופין קשר הנוצר מנשיאת ההיריון על ידי האם, וזאת כדי למנוע מצב שבו הילכי פריון (להבדיל מאימוץ) ישמשו להולדת ילד שלא יהיה בינו לבין הוריו המגדלים כל זיקה ביולוגית – בין גנטית ובין מכוח נשיאת ההיריון.

לפיכך מוצע כי אם הוכח קשר גנטי כאמור, יהיה ניתן להגיש לשר הפנים בקשה לאשר את כניסת הילד לישראל. מוצע כי הנחיות בדבר הנפקת מסמך נסיעה לשם כניסת

סעיף 17כח

מוצע להחיל לעניין הורים מיועדים המבצעים הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל באופן עצמאי חובת מסירת מידע ומסמכים מדגמיים הנוגעים להליך, כאמור בסעיף 17טז(ב).

סימן ו': תוצאות הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

סעיף 17כט

מוצע כי ההורים המיועדים יקבלו לידם את הילד שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, בכל מקרה, אלא אם כן הוכח כי הזרע או הביצית ששימשו להפריה חוץ-גופית במסגרת ביצוע ההסכם כאמור לא ניטלו מההורים המיועדים.

סעיף 17כס

בהתאם להמלצות ועדת מור יוסף, מוצע כי ביצוע הסכם לנשיאת עוברים בחו"ל יאפשר להורים המיועדים לבצע בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה בינם לבין הילד

(ב) שר הפנים, בהתייעצות עם שר החוץ, יפרסם באתר האינטרנט של משרד הפנים, הנחיות בדבר הנפקת מסמך נסיעה לשם כניסתו לישראל של ילד שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל וכן בדבר המסמכים אשר יצורפו לבקשה לאישור כניסת הילד לישראל כאמור בסעיף קטן (א).

17כו. בתוך שבעה ימים מיום כניסתו של הילד לישראל, יגישו ההורים המיועדים בקשה למתן צו הורות בהתאם להוראות סעיף 11; בית המשפט רשאי לתת צו הורות גם למי שפנה בבקשה למתן צו כאמור יחד עם הורה מיועד יחיד, ובלבד שניתן לפונה כאמור אישור מאת ועדת האישורים כי מתקיימים לגביו התנאים הנדרשים מהורה מיועד לפי סעיפים 2(6), 4(3) עד 5(5) ו-5(א)1, (3) ו-4(4) לפני החתימה על ההסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

17כז. (א) מיום כניסת הילד לישראל עד למתן צו ההורות יהיה הילד במשמורת ההורים המיועדים ויחולו עליהם כלפיו כל האחריות והחובות של הורה כלפי ילדו.

(ב) מיום הגשת הבקשה לקבלת צו הורות עד למתן הצו כאמור, יהיו ההורה או ההורים הגנטיים אפוטרופסים על הילד.

17כח. לא תותר כניסה לישראל של ילד שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא בהתאם להוראות פרק זה, אלא אם כן הוכח לפי תוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי סעיף 28 לחוק מידע גנטי כי יש לו קשר גנטי של הורות עם אחד מההורים המיועדים או עם שניהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההורים הגנטיים של הילד יהיו אפוטרופסים עליו, כדי שיהיה גורם אשר יקבע בכל עניין הדרוש לטיפול בילד בתקופה שעד לקבלת צו ההורות.

סעיף 17כח

הוראות פרק ג' נועדו להבטיח כי הליכים לנשיאת עוברים שיתקיימו מחוץ לישראל ייעשו תוך שמירה על זכויותיהן של הנשים הנושאות וההורים המיועדים, במרפאות שבהן נוהגים בסטנדרטים רפואיים מקובלים, והדין הקיים אינו מונע את קיומם של הליכים כאמור ותוך הבטחת טובת הילד שיוולד.

נוסף על כך, הפרק המוצע בא להתמודד עם חשש לסחר בילדים או לעקיפת הליכי אימוץ בין-ארציים.

בהתאם לכך מוצע כי לא תותר כניסתו לישראל של ילד שנולד כתוצאה מביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא נעשה בהתאם להוראות פרק ג' המוצע, אלא אם כן הוכח לפי תוצאות בדיקה גנטית כי יש לו קשר גנטי של הורות עם אחד מההורים המיועדים לפחות.

הילד כאמור, יפורסמו על ידי שר הפנים בהתייעצות עם שר החוץ.

סעיף 17כז

עד כה היה ניתן לתת צו הורות לפי חוק הפונדקאות רק להורים מיועדים שביצעו הליך לנשיאת עוברים בישראל. בני זוג של אזרחי ישראל אשר ביצעו הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, שבמסגרתו לא נעשה במטענם הגנטי שימוש במסגרת הליך הפונדקאות בחו"ל, נדרשו לקבל צו אימוץ לשם הסדרת מעמד הילד ויחסו עמם. מוצע כי הורים מיועדים שביצעו הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל בהתאם להוראות חוק הפונדקאות יוכלו לקבל צו הורות כפי שנדרשים לכך הורים מיועדים שביצעו את ההליך בישראל.

סעיף 17כח

מוצע כי מיום כניסתו של הילד לישראל, הוא יהיה במשמורת ההורים המיועדים. כמו כן מוצע כי מיום הגשת הבקשה לקבלת צו הורות עד יום קבלת הצו, ההורה או

סימן ז': הוועדה המייעצת

מינוי הוועדה
המייעצת ותפקידיה

17כט. (א) השרים ימנו ועדה מייעצת לעניין הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל (בפרק זה – ועדה מייעצת), שתפקידה יהיה להמליץ לשרים לעניין כל אלה:

(1) הכרה בחברות תיווך ומתן אישור למרפאות מחוץ לישראל לפי הוראות סימן ד', וכן ביטול הכרה או אישור כאמור, התלייתם או הגבלתם לפי הוראות אותו סימן;

(2) פרסום הנחיות מקצועיות לעניין ביצוע הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל ולעניין דרכי עבודתה של חברת תיווך מוכרת.

(ב) בוועדה המייעצת יהיו תשעה חברים, ואלה הם:

(1) שלושה נציגי שר הבריאות, מבין עובדי משרדו, אחד מהם רופא והוא יהיה היושב ראש;

(2) שני נציגי שר המשפטים, מבין עובדי משרדו;

(3) נציג רשות האוכלוסין וההגירה, שימונו על פי המלצת שר הפנים מבין עובדי הרשות האמורה;

(4) נציג שר הרווחה והשירותים החברתיים, שימונה על פי המלצתו מבין עובדי משרדו;

(5) שני נציגי שר החוץ, שימונו על פי המלצתו מבין עובדי משרדו.

(ג) בהרכב הוועדה המייעצת יהיה ייצוג של שני חברים לפחות לבני כל אחד מהמינים.

תקופת כהונת חברי
הוועדה המייעצת

17ל. חברי הוועדה המייעצת יתמנו לתקופה של ארבע שנים, וניתן לשוב ולמנותם לתקופות נוספות של ארבע שנים כל אחת.

דרישת מידע או
מסמכים

17לא. הוועדה המייעצת רשאית לדרוש מחברת תיווך שהגישה בקשה לקבלת הכרה לפי סעיף 17ח או מהורים מיועדים שהגישו בקשה לאישור הסכם עצמאי לפי סעיף 17יט, כל מידע או מסמך הדרושים לה לצורך מתן המלצתה לשרים.

ד ב ר י ה ס ב ר

במידה שקיים קשר גנטי כאמור, ולפיכך כניסת הילד לישראל תותר, אזרחי ישראל המעורבים בביצוע ההליך בניגוד להוראות החוק צפויים לעמוד לדין פלילי בהתאם להוראות סעיף 19 לחוק הפונדקאות.

סעיף 17א

מוצע לקבוע את תקופת כהונתם של חברי הוועדה המייעצת.

סעיף 17א

כדי שתוכל למלא את תפקידה, מוצע כי לוועדה המייעצת תהיה סמכות לדרוש מהפונים אליה כל מסמך או מידע הדרוש לה. מסמכים ומידע כאמור לא יכללו פרטים מזהים לגבי הצדדים להסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

סימן ז': הוועדה המייעצת

סעיף 17כט

השרים ימנו ועדה מייעצת, בין-משרדית, שתפקידה יהיה להמליץ לשרים על הכרה בחברת תיווך לשם ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, להמליץ על ביטול, התליה או הגבלה של הכרה בחברת תיווך ולהמליץ על קביעת הנחיות מקצועיות וכללים לדרכי פעילותה של חברת תיווך מוכרת.

”שימוש בביציות על ידי הורה מיועד בהליך לנשיאת עוברים – איש בלא בת זוג – 18א. לצורך ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, רשאי הורה מיועד שהוא

(1) על אף הוראות סעיף 11 לחוק תרומת ביציות, להגיש לרופא אחראי כהגדרתו בחוק האמור בקשה לתרומת ביציות לשם השתלתן באם נושאת, ויחולו על כל הפעולות הכרוכות בביצוע תרומת הביציות כאמור הוראות חוק תרומת ביציות, בשינויים המחויבים;

(2) לקבל תרומת ביציות שניטלו מתורמת מחוץ לישראל לשם השתלתן באם נושאת, בהתאם להוראות שנקבעו לעניין נטילת ביציות כאמור לפי סעיף 33 לפקודת בריאות העם, 1940⁶.

סודיות הדיון 18ב. דיון לפי חוק זה יהיה בדלתיים סגורות אלא אם כן ראה בית המשפט לקיימו בפומבי; ואולם רשאי בית המשפט להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו.

איסור פרסום 18ג. לא יפרסם אדם את שמו או את זהותו של צד להסכם לנשיאת עוברים, או כל פרט אחר העלול להביא לזיהויו, וכן לא יפרסם אדם את תוכנו של הסכם לנשיאת עוברים או מסמכים שהוגשו לבית משפט בעניין הליך לנשיאת עוברים.”

20. במקום סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 19

”עונשין 19. (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה אחת, ואם הוא תאגיד – קנס כאמור בסעיף 61(א) (4) לחוק העונשין, התשל”ז–1977⁷:

(1) מפרסם דבר בניגוד להוראות סעיפים 3(ו) או 18ג;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 20 סעיף 19 לחוק הפונדקאות קובע עונשים על עבירות שונות לפי חוק הפונדקאות.

מוצע להחליף את נוסח הסעיף ולהתאימו לתיקונים המוצעים בהצעת חוק זו, וכן להוסיף בו כמה עבירות, ובין השאר, עבירות הנוגעות להתקשרות בהסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל, לביצוע הסכם כאמור, לביצוע הפריה חוץ-גופית או להשתלת ביציות באם נושאת מחוץ לישראל, והכול בניגוד להוראות חוק הפונדקאות. כמו כן מוצע להטיל קנס על חברת תיווך מוכרת אשר לא מדווחת לשרים, מוסרת או מגלה מסמך שהגיע אליה בקשר לפעילותה בהסכמים בעניין הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, והכול בניגוד להוראות חוק הפונדקאות.

סעיף 19 מוצע להוסיף לחוק הפונדקאות סעיפים 18א עד 18ג. כדי לאפשר להורה מיועד שהוא איש בלא בת זוג לבצע הליך לנשיאת עוברים, מוצע לקבוע בסעיף 18א הוראה המתירה לו לקבל תרומת ביציות שנתרמו בישראל או מחוץ לישראל.

מוצע לקבוע בסעיף 18ב לחוק הפונדקאות, הוראה והה לסעיף 17 הקיים שמוצע לבטלו. שבה ייקבע כי דיון לפי חוק הפונדקאות, ובכלל זה לגבי הסכם לנשיאת עוברים בישראל או מחוץ לישראל, יתקיים, ככלל, בדלתיים סגורות.

עוד מוצע להוסיף לחוק סעיף 18ג ובו ייקבע איסור לפרסם כל פרט העלול להביא לזיהויו של צד להסכם לנשיאת עוברים בישראל או מחוץ לישראל, וכן איסור לפרסם את תוכנו של מסמך שהוגשו לבית המשפט בעניין זה.

⁶ ע”ר 1940, תוס’ 1, עמ’ 191.

⁷ ס”ח התשל”ז, עמ’ 226.

- (2) מקבל או נותן תמורה בעד ביצוע הסכם לנשיאת עוברים בישראל, בניגוד להוראות סעיף 6(ג);
- (3) מתקשר בהסכם לנשיאת עוברים בישראל או מבצעו, ללא אישור של ועדת האישורים או שלא בהתאם לתנאי האישור, בניגוד להוראות סעיף 7(א);
- (4) מבצע הפריה חוץ-גופית לצורך השתלת ביצית מופרית באם נושאת בישראל או מבצע השתלת ביצית מופרית באם נושאת בישראל, בניגוד להוראות סעיף 7(ב);
- (5) מוסר או מקבל ילד שלא בנוכחות עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, בניגוד להוראות סעיף 10(ג);
- (6) מתקשר בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, בניגוד להוראות סעיף 17ב(א);
- (7) מבצע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, בניגוד להוראות סעיף 17 ג ;
- (8) מבצע השתלת ביצית מופרית באם נושאת, מחוץ לישראל, בניגוד להוראות סעיף 17ד;
- (9) מתווך בין צדדים, לשם התקשרות בהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל או לשם ביצועו, בניגוד להוראות סעיף 17ז;
- (10) בעלים של חברת תיווך מוכרת, מנהלה, עובדה או מי שפועל מטעמה, המוסר או מגלה מידע או מסמך אשר הגיעו אליו בקשר לפעילות החברה בעניין הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, בניגוד להוראות סעיף 17ז.
- (ב) חברת תיווך מוכרת העושה אחד מאלה, דינה – קנס כאמור בסעיף 61א(4) לחוק העונשין:
- (1) אינה מדווחת לשרים על אחד מאלה, בניגוד להוראות סעיף 17ג:
- (א) כי חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הכרה לפי סעיף 17ט(א)(1) או (4) או תנאי מהתנאים למתן אישור למרפאה לפי סעיף 17(א)(2) עד (4);
- (ב) שינוי בנוהלי העבודה של החברה שהיוו בסיס למתן הכרה לפי סעיף 17ט(א)(7) או שינוי בנוהל המרפאה שהיווה בסיס למתן אישור למרפאה בסעיף 17(א)(1);
- (2) מוסרת או מגלה מידע או מסמך אשר הגיעו אליה בקשר לפעילותה בעניין הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, בניגוד להוראות סעיף 17ז.

21. בסעיף 20 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

תיקון סעיף 20

"(ב1) שר הבריאות ושר המשפטים ממונים על ביצוע פרק ג'1, למעט סעיפים 17ח(ב), 17כד(ג) ו-17כה(ב), והם רשאים להתקין תקנות לביצועו.

(ב2) שר החוץ ממונה על ביצוע סעיפים 17ח(ב) ו-17כד(ג), והוא רשאי להתקין תקנות לביצועם.

(ב3) שר הפנים ממונה על ביצוע סעיף 17כה(ב), והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו."

22. אחרי סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 20א

20א. לצורך ביצוע תפקידיו לפי חוק זה, רשאי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים לקבל מועדת האישורים את עובד סוציאלי קבלת מידע ומסמכים בידי עובד סוציאלי כל המסמכים והמידע המצויים ברשותה."

23. בחוק האזרחות, התשי"ב-1952* –

תיקון חוק האזרחות

(1) בסעיף 2(א), במקום הסיפה החל במילים "או מכוח אימוץ לפי סעיף 4ב" יבוא "מכוח אימוץ לפי סעיף 4ב או מכוח צו הורות לפי סעיף 14ג";

(2) אחרי סעיף 4ב יבוא:

"אזרחות מכוח צו 14ג. (א) על אף האמור בסעיף 4, קטין שנולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל יהיה לאזרח ישראל, אם מתקיים בו אחד מאלה:

(1) ניתן ביחס אליו צו הורות לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, התשנ"ו-1996, כשאביו או אימו היו אזרחי ישראל;

(2) ניתן ביחס אליו צו הורות מחוץ לישראל כשאביו או אימו על פי צו ההורות (בפסקה זו – הורי הילד) היו אזרחי ישראל לפי סעיף 4(א)2, ובלבד שהורי הילד לא היו תושבי ישראל ביום מתן הצו, והצו ניתן או הוכר במקום מושבם של הורי הילד או שהילד הוכר לפי הדין החל במקום מושבם של הורי הילד כילדו של אזרח ישראל כאמור, והכול אם ניתנה הסכמת שני הורי הילד למתן האזרחות."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 23 מוצע לערוך תיקון עקיף בחוק האזרחות במטרה להסדיר את אזרחותו של קטין שנולד לאזרחי ישראל כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל ואשר ניתן ביחס אליו צו הורות לפי חוק הפונדקאות ושל קטין שנולד לאזרחי ישראל, אשר לא היו תושבי ישראל במועד שבו הילד הוכר כילדם על פי הדין החל באותה מדינה או במועד שבו ניתן צו הורות במדינת החוץ.

סעיף 21 מוצע לתקן את סעיף 20 לחוק הפונדקאות העוסק בסמכות התקנת תקנות לביצוע חוק הפונדקאות, כך שגם לגבי הליכים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל המוסדרים בפרק ג'1 המוצע תהיה סמכות להתקין תקנות כאמור.

סעיף 22 מוצע להוסיף את סעיף 20א לחוק הפונדקאות ובו לקבוע כי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים יהיה רשאי לקבל מועדת האישורים את כל המסמכים והמידע המצויים ברשותה לצורך ביצוע תפקידיו לפי חוק הפונדקאות.

* ס"ח התשי"ב, עמ' 146; התשע"א, עמ' 1073.

24. תיקון חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954⁹ – בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954⁹ – (1) בסעיף 6, בסעיף קטן (ה), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו; (2) בסעיף 9ה, בסעיף קטן (א), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
25. תיקון חוק פיצויי פטורים בחוק פיצויי פטורים, התשכ"ג-1963¹⁰, בסעיף 7(א), בפסקה (2), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
26. תיקון חוק מרשם האוכלוסין בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965¹¹, במקום סעיף 20 יבוא:
- "רישום ילד על פי חוק הסכמים לנשיאת עוברים
- (א) על אף האמור בסעיף 19ב, קטין שנולד לתושב ישראל כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים, יירשם במרשם האוכלוסין כילדו של התושב אם מתקיים בו אחד מאלה:
- (1) ניתן ביחס אליו צו הורות לפי חוק הסכמים לנשיאות עוברים, התשנ"ו-1996;
- (2) ניתן ביחס אליו צו הורות מחוץ לישראל, ונמצא כי הוא זכאי לאזרחות ישראלית לפי סעיף 4ג(2) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952.
- (ב) ניתן צו כאמור בסעיף קטן (א), יירשמו במרשם האוכלוסין פרטי הרישום הקבועים בצו.
- (ג) שר הפנים רשאי לקבוע הוראות לגבי הליכי הרישום, לרבות רישום זמני, של קטין כאמור בסעיף קטן (א), עד למתן צו על ידי בית המשפט."
27. תיקון חוק העונשין בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסעיף 368א, בהגדרה "עובד סוציאלי שמונה לפי חוק" המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
28. תיקון חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית) בחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשל"ח-1977¹², בתוספת, בפרט 17, המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
29. חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981¹³, בתוספת הראשונה, בפרט (כח), בפסקה (8), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
30. תיקון חוק הביטוח הלאומי בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹⁴, בסעיף 57א, בסעיף קטן (א), בהגדרה "חוק הסכמים לנשיאת עוברים", המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים בשל שינוי שמו של חוק הפונדקאות המוצע
24 עד 34 בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע לערוך תיקון בהתאם לשם החדש.
 עקף בחוקים שבהם מוזכר החוק האמור ולשנות את שמו

⁹ ס"ח התשי"ד, עמ' 154; התשע"ד, עמ' 330.

¹⁰ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התשע"ד, עמ' 390.

¹¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270; התשע"ב, עמ' 202.

¹² ס"ח התשל"ח, עמ' 48; התשע"ב, עמ' 476.

¹³ ס"ח התשמ"א, עמ' 322; התשע"ב, עמ' 604.

¹⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ד, עמ' 288.

31. בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995¹⁵ – תיקון חוק בית המשפט לענייני משפחה
- (1) בסעיף 1, בהגדרה "ענייני משפחה" המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
- (2) בסעיף 3(ד), בפסקה (8), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
32. בחוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-2004¹⁶, תיקון חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה
- בסעיף 2, בהגדרה "עובד סוציאלי שמונה לפי חוק", המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
33. בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007¹⁷, בסעיף 19(ב), המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
34. בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010¹⁸, בתוספת, בפרט 2, המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו.
35. בחוק תרומת ביציות, התש"ע-2010¹⁹ – תיקון חוק תרומת ביציות
- (1) בסעיף 1, בהגדרה "חוק ההסכמים" המילים "אישור הסכם ומעמד היילוד" – יימחקו;
- (2) אחרי סעיף 32 יבוא:
- "הודעה על השתלת 32א. השר רשאי לקבוע בתקנות כללים לעניין מסירת הודעה ביצית שניטלה מחוץ לישראל
- לישראל בהתאם לתקנות בריאות העם (הפריה חוץ גופית), התשמ"ז-1987²⁰ (בסעיף זה – ביצית שניטלה מחוץ לישראל), בגופה של נתרמת או של אם נושאת שהתקשרה עם נתרמת בהסכם לנשיאת עוברים לפי חוק ההסכמים."
- (3) אחרי סעיף 36 יבוא:
- 36א. שר המשפטים, בהתייעצות עם השר, רשאי לקבוע בתקנות כללים בעניינים אלה:
- (1) מסירת הודעה למרשם היילודים על היריון ועל לידת ילד כתוצאה מהשתלת ביצית שניטלה מחוץ לישראל בגופה של נתרמת או של אם נושאת;
- רישום ומסירת מידע ממרשם היילודים בנוגע להריון ולידה מביצית שניטלה מחוץ לישראל

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 26 מוצע לערוך תיקון עקיף בחוק מרשם האוכלוסין ולקבוע כי קטין שנולד לתושב ישראל כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים יירשם במרשם האוכלוסין כילדו של התושב אם ניתן ביחס אליו צו הורות בישראל לפי חוק הפונדקאות או אם ניתן ביחס אליו צו הורות מחוץ לישראל ונמצא כי הוא זכאי לאזרחות ישראלית.
- סעיף 35 במסגרת הליך לנשיאת עוברים, לעתים, נעשה שימוש בתרומת ביציות שמקורן מחוץ לישראל. כיום על פי חוק תרומת ביציות, התש"ע-2010, מאגר המידע ומרשם היילודים כוללים רק פרטים של תורמת ביציות מישראל. כדי למנוע נישואי אח ואחות הקרובים גנטית, מוצע לקבוע כי לשר הבריאות תהיה סמכות לקבוע

¹⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393; התשע"א, עמ' 920.

¹⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 6; התשע"ד, עמ' 575.

¹⁷ ס"ח התשס"ז, עמ' 320; התשע"א, עמ' 1117.

¹⁸ ס"ח התש"ע, עמ' 428.

¹⁹ ס"ח התש"ע, עמ' 520; התשע"א, עמ' 86.

²⁰ ק"ת התשמ"ז, עמ' 978; התשע"א, עמ' 272.

(2) קבלת מידע ממרשם האוכלוסין לעניין יילוד שנולד לנתרמת או לאם נושאת כתוצאה מהשתלת ביצית שנמסרה לגביה הודעה לפי פסקה (1);

(3) מסירת מידע ממרשם היילודים לאדם שמלאו לו 18 שנים או לגבר ולאישה המעוניינים לברר יחד, האם נולדו כתוצאה מהשתלת ביצית שניטלה מחוץ לישראל והושתלה בגופה של נתרמת או של אם נושאת."

תחילה 36. (א) תחילתו של חוק זה, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב), שישה חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה); ואולם רשאים שר הבריאות ושר המשפטים, בצו, לדרות את יום התחילה בשישה חודשים נוספים.

(ב) תחילתו של תיקון שם החוק העיקרי, סעיף 1א לחוק העיקרי לעניין הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל וסעיפים 2, 3, 4(א), 5 עד 7, 11 ו-20א לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1, 4, 6 עד 11, 14 ו-22 לחוק זה וכן תחילתם של סעיפים 23, 24 ו-26 עד 34(1) לחוק זה, חודשיים מיום פרסומו.

תחולה 37. (א) הוראות חוק זה לא יחולו לעניין –

(1) הסכם לנשיאת עוברים בישראל שאושר בידי ועדת האישורים לפי סעיף 5 לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה;

(2) הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שנחתם לפני יום התחילה.

(ב) בסעיף זה, "הסכם לנשיאת עוברים בישראל", "הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי יום תחילתם יהיה חודשיים מיום פרסום החוק המוצע.

סעיף 37 החוק המוצע משנה את המצב שהיה קיים עד כה בנוגע להליכים לנשיאת עוברים בישראל ומחוץ לישראל. כך למשל, לגבי הליכים לנשיאת עוברים בישראל, נדרשת ועדת האישורים להתנות את מתן האישור להורים המיועדים בתנאים נוספים על אלה המנויים היום בחוק הפונדקאות, כגון בדיקת עברם הפלילי. כדי שלא לפגוע במי שכבר קיבלו את אישור ועדת האישורים לפני תחילתו של החוק המוצע, או במי שכבר חתמו על הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, מוצע כי הוראות החוק המוצע לא יחולו עליהם.

בתקנות כללים לעניין מסירת הודעה למאגר המידע על השתלה בישראל של ביצית שניטלה מחוץ לישראל בהתאם לתקנות בריאות העם (הפריה חוץ גופית), התשמ"ז-1987, בגופה של נתרמת או של אם נושאת אשר התקשרה עם נתרמת בהסכם לנשיאת עוברים לפי חוק הפונדקאות. כמו כן, לשר המשפטים תהיה סמכות לקבוע בתקנות כללים לרישום פרטים הנוגעים להשתלת ביצית, היריון ולידת ילד שנולד כתוצאה מתרומת ביצית שניטלה מחוץ לישראל.

סעיף 36 מוצע לקבוע כי יום תחילתו של החוק המוצע יהיה שישה חודשים מיום פרסומו, כדי לאפשר היערכות ליישום הוראות החוק המוצע. כמו כן תינתן לשרים אפשרות להאריך את יום התחילה בשישה חודשים נוספים. זאת, למעט הסעיפים המנויים בסעיף 36(ב) המוצע הנוגעים להליכים לנשיאת עוברים בישראל שלגביהם